

Μια ξεχασμένη επέτειος, 30 Οκτωβρίου 1944.

Στις 26 Οκτωβρίου μαζί με τον Πολιούχο Άγιο Δημήτριο, γιορτάζουμε την Απελευθέρωση της πόλης μας από τον τουρκικό ζυγό κατά τη διάρκεια του Α Βαλκανικού πολέμου στις 26 Οκτωβρίου 1912, στις 28 γιορτάζουμε μαζί με όλη την Ελλάδα την άρνησή μας στο τελεσίγραφο της ιταλικής κυβέρνησης που απαιτούσε ελεύθερη διέλευση του στρατού της από την ελληνοαλβανική μεθόριο και συνεπώς την είσοδό μας στον Β Παγκόσμιο Πόλεμο (28-10-1940) σπανίως, όμως, μνημονεύουμε την 30η Οκτωβρίου 1944, τη μέρα που η Θεσσαλονίκη απελευθερώθηκε από τον ναζιστικό ζυγό.

Σε αυτήν την επέτειο θα αναφερθούμε παρακάτω.

Στις 6 Ιουνίου 1944 ισχυρές συμμαχικές δυνάμεις υπό την ηγεσία του Αμερικανού στρατηγού Αϊζενχάουερ πραγματοποιούν μια από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις του Β Παγκόσμιου πολέμου, την απόβαση στις ακτές της Νορμανδίας που αποτελεί την αρχή του τέλους της Ναζιστικής Γερμανίας. Οι σύμμαχοι απελευθερώνουν τη Γαλλία, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και την Ολλανδία ενώ στα ανατολικά έχει ξεκινήσει από τον Ιούνιο του 1944 η μεγάλη σοβιετική αντεπίθεση. Τα γερμανικά στρατεύματα των Βαλκανίων και της Κεντρικής Ευρώπης άρχισαν να υποχωρούν.

Από τον Σεπτέμβρη του 1944 ήταν φανερό ότι οι γερμανικές δυνάμεις θα αποχωρούσαν και από την Ελλάδα. Ήδη από το καλοκαίρι οι Γερμανοί διεξήγαγαν στα βουνά γύρω από τη Θεσσαλονίκη τις τελευταίες μεγάλες εκκαθαριστικές επιχειρήσεις ενάντια στον ΕΛΑΣ, με στόχο την απελευθέρωση των βασικών συγκοινωνιακών δικτύων, που θα διευκόλυνε την ασφαλή αποχώρηση των στρατευμάτων τους. Το ίδιο διάστημα, στα γραφεία των γερμανικών επιτελείων φτάνουν οι πρώτες διαταγές για τη σταδιακή εκκένωση του ελληνικού χώρου από τις υπηρεσίες και τις μονάδες που δεν θεωρούνταν πρώτης γραμμής.

Στο μεταξύ οι δυνάμεις του Εθνικού Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού απελευθερώνουν τις γύρω περιοχές καθώς και τους συνοικισμούς της πόλης της Θεσσαλονίκης. Το πρόβλημα δημιουργήθηκε στις Δυτικές περιοχές της απ' όπου θα αποχωρούσαν τα γερμανικά στρατεύματα και τα οποία εγκλωβίστηκαν από το ΕΛΑΣ. Γι' αυτό το λόγο οι Γερμανοί άρχισαν τις διαπραγματεύσεις με τις ελληνικές δυνάμεις. Ο ΕΛΑΣ απορρίπτει τις απαιτήσεις των Γερμανών κι αυτοί απειλούν με ανατινάξεις καθώς έχουν παγιδεύσει με εκρηκτικά την Ηλεκτρική Εταιρεία, τη Δεξαμενή, τον Λευκό Πύργο κι άλλα σημεία της πόλης. Οι ελληνικές δυνάμεις εντοπίζουν τα εκρηκτικά, σταματούν έγκαιρα τις ανατινάξεις και οι γερμανικές δυνάμεις παραδίδονται.

Ἡ διοίκηση τῆς Ὁμάδας Μεραρχιῶν Μακεδονίας. Διακρίνονται: αἱ Εὐρ. Μπακιρτζῆς καὶ Μάρκος Βαφειάδης, καθὼς καὶ ὁ Καραμασούνας, Φ. Παπαδόπουλος κ.ά.

Στις 30 Οκτωβρίου 1944, τμήματα του ΕΛΑΣ, με επικεφαλής τους Μάρκο Βαφειάδη και Ευριπίδη Μπακιρτζή, τον «κόκκινο Συνταγματάρχη» απελευθέρωσαν τη Θεσσαλονίκη από τους Γερμανούς. Η απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης στις 30 Οκτωβρίου του 1944 από τους Γερμανούς κατακτητές, αποτελεί ιδιαίτερη περίπτωση διότι, παρά τη Συμφωνία της Καζέρτας να παραδοθεί η εξουσία στους Άγγλους και τον Βρετανό αρχιστράτηγο Ρόναλντ Σκόμπι, όπως πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις, εδώ η παράδοση έγινε στον ελληνικό στρατό της εποχής. Έτσι παρά την εντολή του Σκόμπι, αλλά και του διοικητή του ΕΛΑΣ Στέφανου Σαράφη, να παραμείνουν οι αντάρτικες δυνάμεις στις παρυφές της πόλης και να περιμένουν την απόβαση των Βρετανών, οι ηγέτες της Ομάδας Μεραρχιών Μακεδονίας, Μάρκος Βαφειάδης και Ευριπίδης Μπακιρτζής, δεν τήρησαν τη συμφωνία. Το πρωί της 30ης Οκτωβρίου επέτρεψαν την είσοδο στην πόλη στρατιωτικών τμημάτων του ΕΛΑΣ, που είχαν καταλάβει ήδη από τις 26 Οκτωβρίου περιφερειακές συνοικίες της πόλης, περισφίγγοντας τον κλοιό των Γερμανών. Το πρωί, η διοίκηση των ανταρτικών ομάδων εγκαταστάθηκε στη βίλα Μοσκόφ, στην Άνω Πόλη (ή Παλαιά Πόλη) της Θεσσαλονίκης. Η αποχώρηση και των τελευταίων Γερμανών στρατιωτικών ολοκληρώθηκε το απόγευμα χωρίς να κινδυνεύσει η πόλη, πέρα από την ανατίναξη μιας προβλήτας του λιμανιού. Από το μεσημέρι, μόλις εξαφανίστηκε ο κίνδυνος από τους υποχωρούντες Γερμανούς, ο κόσμος ξεχύθηκε στην πόλη και υποδεχόταν με ενθουσιασμό τους παρελαύνοντες της 11ης Μεραρχίας του ΕΛΑΣ.

Ο λογοτέχνης **Γιώργος Ιωάννου** έχει αφήσει μια ολοζώντανη περιγραφή αυτών των σκηνών που τις έζησε από πρώτο χέρι: «Από την οδό Αγίας Σοφίας κατέβαιναν σαρώνοντας τις γειτονιές τα παιδιά του Κουλέ Καφέ, του Αγίου Παύλου, της Ακρόπολης, της Κασσάνδρου. Το Τσινάρι, Εσκή-Ντελίκ, Προφήτης Ηλίας, Διοικητήριο κατέβαιναν τη Βενιζέλου.. Από το Βαρδάρι πάλι ερχόταν ξυπόλυτη, ρακένδυτη, πειναλέα, σπαρταρώντας από ενθουσιασμό, η Ραμόνα, η Επτάλοφος, ο Παλιός Σταθμός, η Νεάπολη, η Σταυρούπολη, ενώ αντίθετα από τα ανατολικά κατέφθαναν μέσα στη σκόνη και τον αλαλαγμό με τρομπέτες, παντιέρες, λάβαρα και χωνιά η Τούμπα, η Αγία Φωτεινή, η Ευαγγελίστρια, η Τριανδρία, ακόμη και η μακρινή Καλαμαριά... Μια καθυστερημένη διαδήλωση πλησίαζε από τα βάθη της Εγνατίας, το ανταριασμένο Βαρδάρι. Θά 'ταν καμιά διακοσαριά σκελετωμένοι και κουρελήδες. Έμοιαζαν κρατούμενοι από το στρατόπεδο του Παύλου Μελά. Κραύγαζαν ξέφρενα, φανατικά, κουνούσαν τη γροθιά με τόση ορμή που νόμιζες πως θα τους φύγει

Μια ξεχασμένη επέτειος, 30 Οκτωβρίου 1944.

Veröffentlicht auf 2nd Junior High School of Evosmos Thessaloniki
(<http://2gymevosm.mysch.gr/drupal7>)

προς τον ουρανό το χέρι. Τεράστιες παντιέρες, ολοκόκκινες καμωμένες από αλεξίπτωτα γερμανικά χάιδευαν τα κουρεμένα κεφάλια».

Αφροδίτη Διαμαντοπούλου

Βιβλιογραφία: .

Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία Γ Γυμνασίου Ε.Λούβη-Δ.Ξιφαράς

Δικτυογραφία:

1. <https://www.alfavita.gr/apopsin/thessaloniki-30-oktovri-1944-i-apagoreymeni-apeleytherosi> [1]
2. [Κίνηση απελάστε τον ρατσισμό](#) [2]

Δείτε επίσης σπάνιες φωτογραφίες απο την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης πατώντας [εδώ](#) [3].

by oddgait on Sa, 30/10/2021 - 10:06

Quell-URL:<http://2gymevosm.mysch.gr/drupal7/?q=de/node/2301>

Links

[1] <https://www.alfavita.gr/apopsin/thessaloniki-30-oktovri-1944-i-apagoreymeni-%20%20%20apeleytherosi> [2] <http://www.kar.org.gr/2014/10/30/30-%CE%BF%CE%B A%CF%84%CF%8E%CE%B2%CF%81%CE%B7-1944-%CE%B1%CF%80%CE%B5%CE%BB%CE%B5%CF%85%CE%B8%CE%AD%CF%81%CF%89%CF%83%CE%B7-%CE%B8%CE%B5%CF%83%CF%83%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%82/> [3] <https://xyzcontagion.wordpress.com/2012/10/30/spanies-foto-uessaloniki-apelef8erosi/>